

Az eIDAS rendelet és a Bizalmi törvény jelentőségéről és alkalmazandóságának feltételeiről

Az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (Bizalmi törvény) 2016. július 1. napjától hatályon kívül helyezte többek között az elektronikus aláírásról szóló 2011. évi XXXV. törvényt, így az elektronikus aláírás szabályait ettől az időponttól kezdődően az 910/2014/EU rendelet (a továbbiakban: eIDAS rendelet) tartalmazza. Az eIDAS rendelet az egész Európai Unió területére kiterjedően határozza meg az elektronikus tranzakciók szabályait.

A rendelet alapvető újdonsága az egyenértékűség elve. Ennek értelmében egyrészt az elektronikus aláírás joghatása és bizonyítékként való elfogadhatósága nem tagadható meg kizárólag amiatt, hogy az elektronikus formátumú. Másrészt valamennyi tagállam köteles a más tagállamokban kibocsátott minősített tanúsítványon alapuló minősített elektronikus aláírást minősített elektronikus aláírásként elismerni. Így a különböző tagállamokban az elektronikus aláírások készítésére kifejlesztett technikák az EU egész területén elfogadottak lesznek, megnyitva a teret a különböző technikák elterjedésének, ami nagy valószínűséggel hosszú távon a legolcsóbb és legegyszerűbb megoldások elterjedését hozza.

2016. július 1-jétől új szabályok vonatkoznak az elektronikus aláírásra: mindamelllett, hogy az egyenértékűség új elve szerint az elektronikus aláírás érvényes, bizonyító erejű, és az EU egész területén elfogadott, az új rendelkezés megteremti a biometrikus aláírás hitelességét a magyar jogban is. Világszerte, így az Európai Unióban és Magyarországon is egyre jellemzőbb, hogy a papír alapú dokumentumok helyét átveszi az elektronikus okirat és a hagyományos, papír alapon történő szerződéskötés vagy hatósági eljárás helyett teret nyer az elektronikus szerződéskötés és ügyintézés. Az elektronikus eljárások egyik kiemelt kérdése az eljárás során keletkező elektronikus iratok hitelessége, bizonyító ereje.

A Bizalmi törvény szabályozza egyrészt a bizalmi szolgáltatók működését, másrészt az elektronikus ügyintézés szabályait, melyek 2017 januárjától léptek hatályba. A Bizalmi törvény módosította továbbá a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényt (Pp.) is. (Ezen módosítások már bevezetésre kerülnek az új Pp.-ben.)

A Pp.-t érintő egyik legjelentősebb módosítás (eltekintve az e-per szabályaitól), hogy a teljes bizonyító erejű magánokiratok körébe bekerül egy új elektronikus dokumentumfajta. Az új szakasz értelmében teljes bizonyító erővel rendelkezik az a magánokirat, amely „olyan zárt rendszerben alkalmazott bizalmi szolgáltatás keretében jött létre, ahol a szolgáltató az okiratot a kiállító azonosításán keresztül a kiállító személyéhez rendeli és a személyhez rendelést a kiállító saját kezű aláírására egyértelműen visszavezethető adatokkal együtt hitelesen igazolja; továbbá a szolgáltató bizalmi szolgáltatások vagy bizalmi szolgáltatást megvalósító termékek megfelelőségének értékelésére feljogosított és kijelölt szervezet által értékelt rendszer felhasználásával az egyértelmű személyhez rendelésről kiállított igazolást elektronikus dokumentumba kapcsol, elválaszthatatlan záradékba foglalja és azt az okirattal együtt legalább fokozott biztonságú elektronikus bélyegzővel és legalább fokozott biztonságú időbélyegzővel látja el.” Ez a definíció tulajdonképpen a biometrikus aláírás hiteles aláírásként való felhasználását és használatával hiteles okirat készítésének

lehetőségét teremti meg a magyar jogban.

A gyakorlatban az új rendelkezésnek megfelelő aláírás során az ügyfelek számára egy elektronikus eszközre (aláíró pad) telepített szoftver jeleníti meg a szolgáltató rendszerében keletkezett dokumentumokat, melyet ezen az eszközön az ügyfelek áttekinthetnek, majd ugyanezen az eszközön elektronikusan rögzített aláírással szignálhatnak. Az ilyen aláírás során az aláíró sajátkezű aláírásának biometrikai információival (sebesség, nyomóerő, stb.) együtt tárolják az elektronikus dokumentumot, amit az azt rögzítő zárt rendszerben generált, elektronikus aláírással és időbélyeggel ellátott tanúsítvány hitelesít. Ezáltal lehetőség nyílik arra, hogy egy adott személynek előzetesen kiadott tanúsítvány és kulcs (aláíró kártya) nélkül is lehessen olyan elektronikus dokumentumot létrehozni, amelyet harmadik személyek, bíróságok és hatóságok bizonyító erejű okiratként elfogadni kötelesek.

Már ezen rendelkezések hatályba lépése előtt is a gyakorlatban sok esetben találkozhattunk az elektronikus aláírás ezen formájával, például csomagküldő szolgáltatók vagy telekommunikációs cégek esetében. A leírtak alapján 2016. július 1-jét követően folyamatosan szélesednek mind az elektronikus aláírások létrehozására használt technikai megoldások, mind az ezeket felhasználó szolgáltatók köre.

A bizalmi törvény az elektronikus ügyintézés bevezetését az államigazgatási, a helyi önkormányzati szervek, a közigazgatási hatósági jogkör gyakorlására feljogosított egyéb jogalanyok, a bíróságok, az alapvető jogok biztosa, az ügyészségek, a közjegyzők, a bírósági végrehajtók, a köztisztviselők (kivéve a hegyközségeket), a nagyobb forgalmú közüzemi szolgáltatók, valamint a közfeladatot ellátó vagy közszolgáltatást nyújtó jogalanyok számára kötelezővé tette. Ezen személyi körben rendelt el létrehozni egy olyan elektronikus ügyintézési és kézbesítési szolgáltatási rendszert, amely alkalmas az adatok biztonságos, visszakereshető, elektronikus továbbítására, de egyben a tagállamok egymás közötti rendszereinek átjárhatóságát is megteremti. Egyes felsorolt intézmények már ez ideig is éltek a technikai lehetőséggel, a közjegyzők és bírósági végrehajtók már évek óta biztosítják az elektronikus utat, de számos államigazgatási szerv is felkínálta a digitális kereteket, így az állami adóhatóság, a földhivatalok, vagy a PSZÁF. A bizalmi törvény azonban az opciót megszüntetve kötelező erővel írta elő a még át nem állt intézmények számára az elektronikus kapcsolattartási mód bevezetését.

A hétköznapi magánjellegű, vagy kereskedelmi érintkezésben már fel sem tűnik az elektronikus kézjegy, pedig az e-mail-üzenetbe beépített digitális aláírás is ekként értékelendő. Az általánosan elfogadott vélekedés értelmében az ilyen dokumentumok mindenféle technikai biztonságot nélkülöztek, ezért óvatosan bántak mind a köz-, mind a magánszférában az ilyen egyszerű e-dokumentumok érvényességét illetően. A gazdasági tranzakciókat érintően a bírósági gyakorlat (Kúria Gfv.VII.30.417/2014/3. számú döntése) igyekezett állást foglalni az érintkezés ezen módjáról. Így, ha megállapítható volt (pl. a felek szerződéses kikötéséből), hogy a partnerek között az elektronikus út volt a bevett kapcsolattartási formák egyike, akkor vitán felülivé vált, hogy a kommunikációjuk zárt láncolatot alkotott, s ezért az így közltekre eredménnyel lehetett hivatkozni. Annak bizonyítása azonban, hogy a digitális üzenetváltás elismertként működött egy kereskedelmi viszonyban, nehézkes volt, kevésbé igazolható, a felek ugyanis ritkán tértek ki egy ilyen – a jogviszony kezdetén még – elhanyagolható részletszabályra. Az eIDAS-rendelet segített erre is jogi megoldást találni, joghatásukat és bírósági eljárásokban bizonyítékként való elfogadhatóságukat nem engedi megtagadni kizárólag amiatt, hogy az elektronikus formátumú, illetve nem felel meg a minősített elektronikus aláírásra

vonatkozó követelményeknek. Segítő lépés ennek jogszabályi keretekbe öntése, de az ilyen alacsony szintű biztonsági háttérrel rendelkező tranzakció sosem fog megnyugtató megoldást kínálni a pénzügyi világban.

A gazdasági szereplők ezért önkéntes alapon szintén választhatják a kapcsolattartás új generációs formáját, azt a bizalmi törvény megengedi, sőt üdvözli, mivel semmilyen kereskedelmi folyamatot nem akar elzárni a csatlakozási lehetőségtől. Az eIDAS-rendelet ennek úgy szolgál háttereként, hogy felhívja a tagállamokat, ösztönözzék a magánszektor elektronikus azonosító eszközök létesítésére, amelyekkel online szolgáltatásaik más tagállamokban is könnyen igénybe vehetővé válnak. Ahhoz pedig a jogszabályi keret a közszolgáltatásokhoz már használt hitelesítő rendszereket úgymond felkínálja használatra. Az adott tagállamra bízva azon feltételek meghatározását, amelyek mellett a magánszektor résztvevői igénybe vehetik a hitelesítési eszközöket. Valójában tehát bármely természetes személy beruházhat elektronikus aláírást vagy jogi személyek esetén elektronikus bélyegzőt. Ma még csak gyakori pénzügyi műveletek, mindennapos államigazgatási/bírósági eljárások esetén tapasztalt a nyitás a hitelesítési rendszerek felé. A mindennapokban még erős mérlegelés tárgya a technika költségvonzata, de hosszú távon mindenképpen elmondható, hogy kaput nyit a hazai vállalkozásoknak is a belső piac nyújtotta lehetőségek szélesebb, jogilag biztosított feltételek közötti élvezéséhez.

Az elektronikus ügyintézés konszenzusos fogalmának hiányában a jogalkalmazónak a jövőben még kiemeltebb figyelemmel kell lennie a már létező, de hasonló témakört érintő más uniós rendelkezésekre is. Ilyen határvonala az eIDAS-rendeletnek a Magyarország területéről nyújtott, valamint a Magyarország területére irányuló információs társadalommal összefüggő, úgynevezett „online” kattintással kötött szerződések, amelyekben szabályozási köre kívül esik. Az ilyen elektronikus kereskedelmet más uniós szabályozás érinti, azt az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem egyes jogi vonatkozásairól szóló 2000/31/EK-irányelv (e-kereskedelmi irányelv) fedi le, valamint az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, továbbá az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény rendezi. Ennek egyes elemeit emelte be a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény is a 6:82.§-ába, hangsúlyozva, hogy az elektronikus úton történő szerződéskötés ilyen formájakor a felajánló fél előtte köteles tájékoztatni a másik felet a technikai lépésekről, valamint arról, hogy a szerződés utóbb hozzáférhető lesz-e, és ha igen, hol.

A rohamosan fejlődő technikát a jogalkotás uniós, sőt globális szinten is megpróbálja utolérni, melyhez egy óriási lépés az eIDAS rendelet hatályba lépése. Ez, az Európai Unió tagállamaiban kötelezően alkalmazandó jogszabály lehetővé teszi az egyszerűbb, a modern technika által támogatott ügyintézés jogszerűségét, mely rendelet gyakorlatban való alkalmazásának bevezetése komoly szakmai felkészültséget és háttérrel igényel.

L Tender-Consulting Kft.

